

"Xã hội hóa toàn xã hội" – Rosa Luxemburg

Người dịch: Lý Hoàng Minh Uyên

Tháng 12/ 1918

Bản dịch từ tiếng Anh: <https://www.marxists.org/archive/luxemburg/1918/12/20.htm>

Cách mạng vô sản đã bắt đầu không có mục tiêu nào khác ngoài hiện thực hóa chủ nghĩa xã hội. Giai cấp công nhân phải giành được toàn bộ quyền lực chính trị trong tay mình. Tuy nhiên, đối với chúng ta – những người theo chủ nghĩa xã hội – quyền lực chính trị chỉ là công cụ. Mục tiêu cuối cùng của chúng ta là biến đổi triệt để các quan hệ kinh tế.

Hiện tại, toàn bộ tài sản – từ những đồn điền rộng lớn, hầm mỏ, nhà máy đến các xí nghiệp – đều nằm trong tay một nhóm nhỏ các địa chủ và nhà tư bản. Trong khi đó, phần lớn công nhân chỉ nhận được đồng lương ít ỏi để sống qua ngày bằng lao động cực nhọc. Nền kinh tế hiện nay chỉ nhằm phục vụ sự giàu có của một số ít kẻ ăn không ngồi rồi.

Tình trạng này phải được thay đổi. Toàn bộ tài sản xã hội – bao gồm đất đai với tất cả tài nguyên thiên nhiên, nhà máy, xí nghiệp – phải được đưa ra khỏi tay những kẻ bóc lột và trở thành tài sản chung của nhân dân. Trách nhiệm đầu tiên của một chính quyền công nhân thực sự là ban hành các sắc lệnh biến những phương tiện sản xuất quan trọng nhất thành tài sản quốc gia, đặt dưới sự kiểm soát của xã hội.

Tuy nhiên, chỉ khi đó nhiệm vụ thực sự khó khăn mới bắt đầu: tái thiết nền kinh tế trên một nền tảng hoàn toàn mới.

Hiện tại, mỗi doanh nghiệp đều do một nhà tư bản quyết định sản xuất gì, sản xuất như thế nào, ở đâu, khi nào và bán ra sao. Công nhân chỉ là những cỗ máy sống, bị ép phải lao động mà không có quyền định đoạt.

Trong nền kinh tế xã hội chủ nghĩa, điều này phải thay đổi hoàn toàn! Chủ doanh nghiệp tư nhân sẽ không còn tồn tại. Mục đích sản xuất không còn là làm giàu cho một cá nhân mà là cung cấp đầy đủ nhu yếu phẩm cho toàn xã hội. Vì vậy, các nhà máy, xí nghiệp và trang trại cần được tổ chức lại theo một cách nhìn mới:

1. Nâng cao năng suất lao động. Để đảm bảo mọi người có cuộc sống đầy đủ, thực phẩm dồi dào và các điều kiện văn hóa tốt hơn, năng suất lao động phải được nâng cao hơn nhiều so với hiện tại.

Đất đai phải cho sản lượng cao hơn, công nghệ tiên tiến phải được áp dụng trong nhà máy, chỉ khai thác những mỏ than và quặng có giá trị cao nhất... Do đó, xã hội hóa sẽ chủ yếu tập trung vào các doanh nghiệp lớn trong công nghiệp và nông nghiệp. Chúng ta không cần và không muốn tước đoạt những nông dân nhỏ lẻ hay thợ thủ công tự kiếm sống bằng mảnh đất hoặc xưởng nhỏ của họ. Theo thời gian, họ sẽ tự nguyện tham gia khi nhận ra ưu việt của chủ nghĩa xã hội so với sở hữu tư nhân.

2. Mọi người phải làm việc. Để toàn xã hội có thể hưởng thịnh vượng, ai cũng phải lao động. Chỉ những người đóng góp công sức – dù bằng tay chân hay trí tuệ – mới có quyền nhận được nhu cầu sống từ xã hội. Những kẻ giàu có hiện nay sống nhàn rỗi nhờ bóc lột sẽ không còn đất sống. Một nền kinh tế xã hội chủ nghĩa đòi hỏi tất cả mọi người có khả năng lao động đều phải làm việc, ngoại trừ trẻ nhỏ, người già và người bệnh. Xã hội sẽ chăm lo đầy đủ cho những người không thể lao động – không phải bằng bố thí như hiện nay mà bằng phúc lợi hào phóng, nuôi dạy trẻ em tập thể, chăm sóc người già tận tâm, hệ thống y tế cộng đồng...
3. Quản lý tài nguyên và lao động hợp lý. Lãng phí tài nguyên phải chấm dứt. Toàn bộ ngành công nghiệp chiến tranh và sản xuất vũ khí sẽ bị xóa bỏ vì một xã hội xã hội chủ nghĩa không cần đến công cụ giết chóc. Thay vào đó, vật liệu quý giá và sức lao động phải được chuyển sang sản xuất hàng hóa có ích. Các ngành công nghiệp xa xỉ phục vụ cho tầng lớp giàu có ăn chơi cũng sẽ bị loại bỏ. Những người từng làm đầy tớ, phục vụ kẻ giàu sẽ có công việc xứng đáng hơn.

Khi một quốc gia lao động được xây dựng, nơi mọi người làm việc vì lợi ích chung, thì công việc cũng phải được tổ chức khác đi. Ngày nay, công nhân trong nhà máy, nông trại hay văn phòng đều coi lao động là một gánh nặng. Họ chỉ đi làm vì không còn cách nào khác để kiếm sống. Nhưng trong một xã hội mà mọi người làm việc vì chính mình và cộng đồng, thì sức khỏe và niềm vui trong lao động phải được đặt lên hàng đầu. Giờ làm việc phải ngắn hơn, nơi làm việc phải đảm bảo sức khỏe, có thời gian nghỉ ngơi hợp lý, công việc phải đa dạng để ai cũng cảm thấy hứng thú.

Nhưng để thực hiện những cải cách vĩ đại này, chúng ta cần có những con người xứng đáng. Hiện nay, công nhân bị cai trị bởi chủ tư bản và bị thúc ép làm việc vì nỗi sợ đói nghèo. Bọn tư bản kiểm soát năng suất lao động bằng cách giám sát chặt chẽ, đảm bảo không có sự lãng phí thời gian hay nguyên liệu.

Trong xã hội xã hội chủ nghĩa, không còn ai đứng sau công nhân với roi vọt. Người lao động sẽ là những con người tự do và bình đẳng, làm việc vì lợi ích chung. Điều này có nghĩa là họ phải chủ động lao động, không lãng phí tài sản xã hội và làm việc một cách nghiêm túc, có trách nhiệm. Mọi xí nghiệp xã hội chủ

nghĩa đều cần có những nhà quản lý kỹ thuật giỏi để điều phối công việc hiệu quả. Và khi không còn áp bức, công nhân phải tự giác tuân theo kỷ luật lao động để đảm bảo sản xuất được tổ chức chặt chẽ, đạt năng suất cao nhất.

Nói ngắn gọn: trong nền kinh tế xã hội chủ nghĩa, người lao động phải chứng minh rằng họ có thể làm việc chăm chỉ, có kỷ luật và cống hiến hết mình mà không cần bị đe dọa bởi cái roi của nạn đói hay sự kiểm soát của bọn tư bản. Điều này đòi hỏi tính tự giác, sự trưởng thành trí tuệ, lòng nhiệt huyết, ý thức trách nhiệm và phẩm giá cao cả – một sự chuyển biến triệt để trong tư tưởng của giai cấp công nhân.

Không thể xây dựng chủ nghĩa xã hội với những con người lười biếng, hời hợt, ích kỷ, vô tâm. Một xã hội xã hội chủ nghĩa cần những con người sẵn sàng cống hiến vì lợi ích chung, giàu lòng hy sinh và đồng cảm với đồng bào, dũng cảm và kiên trì để thực hiện những nhiệm vụ khó khăn nhất.

Nhưng chúng ta không cần phải đợi hàng thập kỷ hay thế kỷ để con người thay đổi. Chính trong cuộc đấu tranh, trong cách mạng, giai cấp công nhân sẽ học hỏi, trưởng thành và đạt đến tầm vóc cần thiết. Khi chúng ta chiêu mộ những chiến sĩ cho cách mạng hôm nay, cũng chính là lúc chúng ta tạo ra những công nhân xã hội chủ nghĩa của tương lai – nền tảng cho một trật tự mới.

Thanh niên công nhân là lực lượng xứng đáng nhất cho nhiệm vụ này. Họ chính là thế hệ tương lai của nền kinh tế xã hội chủ nghĩa. Ngay từ bây giờ, họ cần chứng tỏ rằng họ có đủ năng lực để gánh vác trách nhiệm lớn lao: lật đổ thế giới cũ và xây dựng một thế giới hoàn toàn mới.

Và chúng ta sẽ làm được, phải không các bạn trẻ? Chúng ta sẽ làm được! Giống như lời bài hát:

Chúng ta chẳng thiếu gì đâu, vợ ơi, con ơi,
chỉ thiếu những gì nhờ ta mà lớn mạnh,
chỉ thiếu tự do như những cánh chim,
chỉ thiếu... thời gian!